ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені ДАНИЛА ГАЛИЦЬКОГО

Кафедра Хірургії № 1

"ЗАТВЕРДЖУЮ"
Перший проректор з науково-педагогічної роботи доц.
Ірина Солонинко
"11" 09 2023 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

"ХІРУРГІЯ" ОК 29.1

Спеціальність 222 "Медицина"
Факультет, курс Медичний № 1, 5 курс

Обговорено і затверджено
на засіданні кафедр
хірургії № 1 та хірургії № 2
Протокол № 15
від " ___ " квітня 2023 р.

Завідувач кафедри хірургії № 1
проф. Олексій Лукавецький

Завідувач кафедри хірургії № 2
проф. Ігор Кобза

Затверджено на профільній
методичній комісії
з хірургічних дисциплін
Протокол № 20
від " 27 " квітня 2023 р.

Голова профільної методичної комісії
проф. Віктор Андрющенко

Львів-2023

Відповідно до Наказу Ректора Львівського національного медичного університету імені Данила Галицького “Про введення в дію навчального плану підготовки здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 222 Медицина”, № 656-з від 15.02.2023 року, внесено зміни у Робочу програму навчальної дисципліни “Хірургія” для студентів 5 курсу медичного факультету № 1 на 2023-2024 навчальний рік.

Розділи роботи	Навчальний рік	
	2022-2023	2023-2024
Лекції (годин)	12	12
Практичні заняття (годин)	**64**	**64**
Самостійна робота студентів (годин)	**74**	**74**
Всього годин	150	150
Кредити	5,0	5,0
Кількість практичних занять	16	16
Форма контролю	Іспит	Іспит

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ: к.мед.н., доцент Баб’як Тарас Євгенович,
к.мед.н., асистент Маріна Володимир Нуцувич

РЕЦЕНЗЕНТИ: _____

ВСТУП

Програма вивчення навчальної дисципліни "Хірургія"

відповідно до Стандарту вищої освіти *другого (магістерського) рівня* галузь знань *22 «Охорона здоров'я»,* спеціальність 222 «Медицина» освітньої програми *магістра медицини*

Опис навчальної дисципліни

Робоча навчальна програма з дисципліни "Хірургія" для студентів 5-го курсу медичного факультету № 1 за спеціальністю 222 "Медицина" опрацьована на основі типової навчальної програми з дисципліни "Хірургія" для вищих медичних закладів освіти України III-IV рівнів акредитації, яка складена колективом кафедри хірургії №4 Національного медичного університету імені О.О. Богомольця, опорної з дисципліни "Хірургія", з врахуванням наскрізної типової програми з дисципліни "Хірургія" від 2008 року.

Програма опрацьована у відповідності з наступними нормативними документами:

- освітньо-кваліфікаційними характеристиками (ОКХ) і освітньо-професійними програмами (ОПП) підготовки фахівців, затвердженими наказом МОН України від 16.04.2003 №239 "Про затвердження складових галузевих стандартів вищої освіти з напряму підготовки 1101 "Медицина";
- наказом МОЗ України від 31.01.2005 року №52 "Про затвердження та введення нового навчального плану підготовки фахівців освітньо-кваліфікаційного рівня "спеціаліст" кваліфікації "лікар" у вищих навчальних закладах III-IV рівнів акредитації України за спеціальностями "лікувальна справа", "педіатрія", "медико-профілактична справа";
- наказ МОЗ України №414 від 23.07.2007 Про внесення змін до наказу МОЗ України від 31.01.2005 № 52 "Про затвердження та введення нового навчального плану підготовки фахівців освітньо-кваліфікаційного рівня "спеціаліст" кваліфікації "лікар" у вищих навчальних закладах III-IV рівнів акредитації України за спеціальностями "лікувальна справа", "педіатрія", "медико-профілактична справа";
- рекомендаціями щодо розроблення навчальних програм навчальних дисциплін, затвердженими наказом МОЗ України від 24.03 2004 за №152 "Про затвердження рекомендацій щодо розроблення навчальних програм навчальних дисциплін" зі змінами та доповненнями, внесеними наказом МОЗ України від 12.10.2004 за №492 "Про внесення змін та доповнень до

рекомендацій щодо розроблення навчальних програм навчальних дисциплін";

- Наказ Ректора Львівського національного медичного університету імені Данила Галицького "Про введення в дію навчального плану підготовки здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 222 Медицина", № 656-з від 15.02.2023 року.

Програму дисципліни "Хірургія" для спеціальності 222 "Медицина" поділено на розділи та підрозділи. На п'ятому курсі для студентів медичного факультету № 1 передбачається вивчення розділу хірургії – "Торакальна, серцева, судинна, ендокринна хірургія".

Розділ. Торакальна, серцево-судинна, ендокринна хірургія **Підрозділи:**

1. Грудна, серцева, ендокринна хірургія.
2. Судинна хірургія.

Опис навчального плану з дисципліни "Хірургія" для студентів 5 курсу медичного факультету № 1 зі спеціальності "медицина"

Структура навчальної дисципліни	Кількість кредитів, годин, з них				Рік навчання	Вид контролю
	Всього	Аудиторних		СРС		
		Лекцій	Практичних занять			
Розділ "Торакальна, серцево-судинна, ендокринна хірургія" ***Підрозділи:*** 1. Торакальна, серцева, ендокринна хірургія 2. Судинна хірургія	150 год. 5,0 кредитів	12	64	74	5	Іспит

Примітка: 1 кредит ECTS – 30 годин

Предметом вивчення навчальної дисципліни є основні прояви хірургічних захворювань, діагностика, диференційна діагностика та основні принципи лікування пацієнтів з хірургічною патологією.

Міждисциплінарні зв'язки: анатомія людини, топографічна анатомія, оперативна хірургія, загальна хірургія, патологічна анатомія, патологічна фізіологія, біохімія, фармакологія, анестезіологія і реаніматологія.

1. Мета та завдання навчальної дисципліни.

Мета вивчення хірургії – засвоєння теоретичних та практичних знань з етіології, патогенезу, типових та атипових клінічних проявів, методів діагностики, консервативного та оперативного лікування, реабілітації хірургічної патології в межах, які відповідають підготовці лікаря загального профілю з урахуванням особливості його спеціальності.

Кінцеві цілі дисципліни:

1. Визначати найбільш поширені клінічні симптоми і синдроми в клініці хірургічних хвороб.
2. Визначати основні етіологічні та патогенетичні фактори найбільш поширених хірургічних захворювань.
3. Демонструвати вміння виконувати необхідні медичні маніпуляції.
4. Демонструвати володіння морально-деонтологічними принципами медичного фахівця та принципами фахової субординації у хірургії.
5. Діагностувати та надавати медичну допомогу при невідкладних станах у клініці хірургічних хвороб.
6. Здійснювати прогноз життя та працездатності при найбільш поширених хірургічних захворюваннях.
7. Класифікувати і аналізувати типову клінічну картину найбільш поширених хірургічних захворювань.
8. Складати план обстеження та аналізувати дані лабораторних та інструментальних обстежень при типовому перебігу найбільш поширених хірургічних захворювань.
9. Трактувати загальні принципи лікування, реабілітації і профілактики найбільш поширених хірургічних захворювань.
10. Визначати тактику ведення (принципи оперативних втручань та консервативного лікування, реабілітаційні заходи) при найбільш поширених хірургічних захворюваннях та їх ускладненнях.
11. Виявляти різні клінічні варіанти та ускладнення найбільш поширених хірургічних захворювань.
12. Демонструвати володіння морально-деонтологічними принципами медичного фахівця та принципами фахової субординації у хірургії.
13. Надавати невідкладну медичну допомогу при найбільш поширених хірургічних захворюваннях.

14. Планувати обстеження хворого, інтерпретувати результати лабораторних та інструментальних досліджень при найбільш поширених хірургічних захворюваннях та їх ускладненнях.
15. Проводити диференційну діагностику, обґрунтовувати і формулювати попередній діагноз при найбільш поширених хірургічних захворюваннях.
16. Проводити первинну і вторинну профілактику найбільш поширених хірургічних захворювань.
17. Визначати план консервативного та оперативного лікування хірургічних захворювань в залежності від патогенетичних факторів та важкості стану хворого.
18. Створювати план фахової реабілітації пацієнтів із поширеними хірургічними захворюваннями.
19. Демонструвати вміння ведення медичної документації в клініці хірургічних хвороб.
20. Діагностувати ускладнені та атипові форми найбільш поширених хірургічних захворювань.
21. Надавати медичну допомогу при невідкладних станах в клініці хірургічних хвороб та виконувати невідкладні хірургічні маніпуляції та операції.
22. Планувати схему обстеження конкретного хворого в залежності від особливостей клінічного перебігу захворювання.
23. Проводити диференційну діагностику найбільш поширених хірургічних захворювань в екстреній та плановій хірургії.

Згідно з вимогами Стандарту вищої освіти дисципліна забезпечує набуття студентами ***компетентностей:***

МАТРИЦЯ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ

№ з/п	Компетентність	Знання	Уміння	Комуні-кація	Автономія та відпові-дальність
Загальні компетентності (ЗК)					
1.	Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.	+	+	+	+
2.	Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.	+	+	+	+
3.	Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.	+	+	+	+
4.	Знання та розуміння предметної галузі та розуміння професійної діяльності.	+	+	+	+

5.	Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.	+	+	+	+
6.	Здатність приймати обґрунтовані рішення.	+	+	+	+
7.	Здатність працювати в команді.	+	+	+	+
8.	Здатність до міжособистісної взаємодії.	+	+	+	+
10.	Здатність використовувати інформаційні і комунікаційні технології.	+	+	+	+
11.	Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.	+	+	+	+
12.	Визначеність і наполегливість щодо поставлених завдань і взятих обов'язків.	+	+	+	+
13.	Усвідомлення рівних можливостей та гендерних проблем.	+	+	+	+
14.	Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.	+	+	+	+
15.	Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.	+	+	+	+
Фахові компетентності спеціальності (ФК)					
1.	Здатність збирати медичну інформацію про пацієнта і аналізувати клінічні дані.	+	+	+	+
2.	Здатність до визначення необхідного переліку лабораторних та інструментальних досліджень та оцінки їх результатів.	+	+		+
3.	Здатність до встановлення попереднього та клінічного діагнозу захворювання.	+	+	+	+

4.	Здатність до визначення необхідного режиму праці та відпочинку при лікуванні та профілактиці захворювань.	+	+	+	+
5.	Здатність до визначення характеру харчування при лікуванні та профілактиці захворювань.	+	+	+	+
6.	Здатність до визначення принципів та характеру лікування та профілактики захворювань.	+	+	+	+
7.	Здатність до діагностування невідкладних станів.	+	+	+	+
8.	Здатність до визначення тактики та надання екстреної медичної допомоги.	+	+	+	+
9.	Здатність до проведення лікувально-евакуаційних заходів.	+	+	+	+
10.	Здатність до виконання медичних маніпуляцій.	+	+	+	+
11.	Здатність розв'язувати медичні проблеми у нових або незнайомих середовищах за наявності неповної або обмеженої інформації з урахуванням аспектів соціальної та етичної відповідальності.	+	+	+	+
15.	Здатність до проведення експертизи працездатності.	+	+	+	+
16.	Здатність до ведення медичної документації, в тому числі електронних форм.	+	+	+	+
21.	Зрозуміло і неоднозначно доносити власні знання, висновки та аргументацію з проблем охорони здоров’я та дотичних питань до фахівців і нефахівців, зокрема до осіб, які навчаються.	+	+	+	+
24.	Дотримання етичних принципів при роботі з пацієнтами, лабораторними тваринами.	+	+	+	+
25.	Дотримання професійної та академічної доброчесності, нести відповідальність за достовірність отриманих наукових результатів	+	+	+	+

Програмні результати навчання	
1.	Мати ґрунтовні знання із структури професійної діяльності. Вміти здійснювати професійну діяльність, що потребує оновлення та інтеграції знань. Нести відповідальність за професійний розвиток, здатність до подальшого професійного навчання з високим рівнем автономності.
2.	Розуміння та знання фундаментальних і клінічних біомедичних наук, на рівні достатньому для вирішення професійних задач у сфері охорони здоров'я.
3.	Спеціалізовані концептуальні знання, що включають наукові здобутки у сфері охорони здоров'я і є основою для проведення досліджень, критичне осмислення проблем у сфері медицини та дотичних до неї міждисциплінарних проблем.
4.	Виділяти та ідентифікувати провідні клінічні симптоми та синдроми (за списком 1); за стандартними методиками, використовуючи попередні дані анамнезу хворого, дані огляду хворого, знання про людину, її органи та системи, встановлювати попередній клінічний діагноз захворювання (за списком 2).
5.	Збирати скарги, анамнез життя та захворювання, оцінювати психомоторний та фізичний розвиток пацієнта, стан органів та систем організму, на підставі результатів лабораторних та інструментальних досліджень оцінювати інформацію щодо діагнозу (за списком 4), враховуючи вік пацієнта.
6.	Встановлювати остаточний клінічний діагноз шляхом прийняття обґрунтованого рішення та аналізу отриманих суб'єктивних і об'єктивних даних клінічного, додаткового обстеження, проведення диференційної діагностики, дотримуючись відповідних етичних і юридичних норм, під контролем лікаря- керівника в умовах закладу охорони здоров'я (за списком 2).
7.	Призначати та аналізувати додаткові (обов'язкові та за вибором) методи обстеження (лабораторні, функціональні та/або інструментальні) (за списком 4), пацієнтів із захворюваннями органів і систем організму для проведення диференційної діагностики захворювань (за списком 2).
8.	Визначити головний клінічний синдром або чим обумовлена тяжкість стану потерпілого/постраждалого (за списком 3) шляхом прийняття обґрунтованого рішення та оцінки стану людини за будь-яких обставин (в умовах закладу охорони здоров'я, за його межами) у т. ч. в умовах надзвичайної ситуації та бойових дій, в польових умовах, в умовах нестачі інформації та обмеженого часу.
9.	Визначати характер та принципи лікування хворих (консервативне, оперативне) із захворюваннями (за списком 2), враховуючи вік пацієнта, в умовах закладу охорони здоров'я, за його межами та на етапах медичної евакуації, в т. ч. у польових умовах, на підставі попереднього клінічного діагнозу, дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм, шляхом прийняття обґрунтованого рішення за існуючими алгоритмами та стандартними схемами, у разі необхідності розширення стандартної схеми вміти обґрунтувати персоніфіковані рекомендації під контролем лікаря-керівника в умовах лікувальної установи.
10.	Визначати необхідний режим праці, відпочинку та харчування пацієнта на підставі попереднього та/чи заключного клінічного діагнозу, дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм, шляхом прийняття обґрунтованого рішення за існуючими алгоритмами та стандартами.
14.	Визначати тактику та надавати екстрену медичної допомогу при невідкладних станах (за списком 3) в умовах обмеженого часу згідно з існуючими клінічними протоколами та стандартами.

15.	Організовувати надання медичної допомоги та лікувально-евакуаційних заходів населенню та військовослужбовцям в умовах надзвичайних ситуації та бойових дій, в т. ч. у польових умовах.
16.	Формувати раціональні медичні маршрути пацієнтів; організовувати взаємодію з колегами в своєму та інших закладах, організаціях та установах; застосовувати інструменти просування медичних послуг на ринку, на підставі аналізу потреб населення, в умовах функціонування закладу охорони здоров'я, його підрозділу, в конкурентному середовищі.
17.	Виконувати медичні маніпуляції (за списком 5) в умовах лікувального закладу, вдома або на виробництві на підставі попереднього клінічного діагнозу та/або показників стану пацієнта шляхом прийняття обґрунтованого рішення, дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм.
18.	Визначати стан функціонування та обмежень життєдіяльності особи та тривалість непрацездатності з оформленням відповідних документів, в умовах закладу охорони здоров'я на підставі даних про захворювання та його перебіг, особливості професійної діяльності людини, тощо. Вести медичну документацію щодо пацієнта та контингенту населення на підставі нормативних документів.
19.	Планувати та втілювати систему протиепідемічних та профілактичних заходів, щодо виникнення та розповсюдження захворювань серед населення.
21.	Відшуковувати необхідну інформацію у професійній літературі та базах даних інших джерелах, аналізувати, оцінювати та застосовувати цю інформацію.
22.	Застосовувати сучасні цифрові технології, спеціалізоване програмне забезпечення, статистичні методи аналізу даних для розв'язання складних задач охорони здоров'я.
25.	Зрозуміло і однозначно доносити власні знання, висновки та аргументацію з проблем охорони здоров'я та дотичних питань до фахівців і нефахівців.
26.	Управляти робочими процесами у сфері охорони здоров'я, які можуть бути складними, непередбачуваними та потребувати нових стратегічних підходів; організовувати роботу та професійний розвиток персоналу з урахуванням набутих навиків ефективної роботи в команді з дотриманням позицій лідерства, належної якості, доступності і справедливості, забезпечення надання інтегрованої медичної допомоги.
27.	Вільно спілкуватися державною та англійською мовою як усно так і письмово для обговорення професійної діяльності, досліджень та проектів.
28.	Приймати ефективні рішення з проблем охорони здоров'я, оцінювати потрібні ресурси, враховувати соціальні, економічні та етичні наслідки.

Результати навчання:

Інтегративні кінцеві програмні результати навчання, формуванню яких сприяє навчальна дисципліна: застосовувати знання у практичних ситуаціях; виконувати експериментальні дослідження та проявляти навички за професійною тематикою, адаптуватися до нових ситуацій, ефективно працювати як автономно, так і у складі команди; відповідально ставитись до виконуваної роботи з досягненням поставленої мети; використовувати інформаційні і комунікаційні технології для вирішення різних дослідницьких і професійних завдань; здійснювати пошук інформації в різних джерелах для розв'язання задач спеціальності, приймати обґрунтовані рішення з оцінюванням їх наслідків,

проявляти здатність до публічних, ділових та наукових комунікацій; дотримуватися кодексу професійної етики, моральних норм та цінностей, правил етикету, розуміти основні засади охорони праці та безпеки життєдіяльності в сфері професійної діяльності; володіти прийомами надання медичної допомоги при різних видах хірургічної патології; вміння ставити діагноз, обирати відповідні лікувально-діагностичні маніпуляції, надавати невідкладну допомогу хворим з хірургічною патологією.

Результати навчання для дисципліни: оволодіння основними принципи організації хірургічної допомоги населенню України, клініко-лабораторними та додатковими методами діагностики хірургічної патології організму; етіологія, патогенез, клініка, діагностика та методи лікування хірургічних захворювань (в межах навчальної програми); етіологічні, патогенетичні фактори, клінічні прояви та діагностику невідкладних станів; тактика надання екстреної хірургічної допомоги; організація проведення лікувально-евакуаційних заходів; проведення основних методів загального клінічного обстеження хворого (опитування, огляд, пальпація, аускультація), визначення обсягу додаткових досліджень і аналіз отриманих даних для встановлення попереднього діагнозу; виконання загальних лікарських маніпуляцій (перев'язки, ін'єкції, промивання шлунку, зупинка кровотечі, місцева анестезія тощо); надання необхідної допомоги при короткочасній втраті свідомості, колапсі, ведення медичної документації.

2. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 5,0 кредитів ЄКТС 150 годин.

3. Структура навчальної дисципліни "Хірургія", розділ "Торакальна, серцево-судинна, ендокринна хірургія" для спеціальності "Медицина".

Теми	Кількість годин		
	Лекції	**Практичні заняття**	**Самост. робота**
Підрозділ "Торакальна, серцева, ендокринна хірургія"			
Тема1 Травми грудної клітки.		4	4
Тема 2 Гнійні захворювання легень і плеври.	2	4	4
Тема 3 Ішемічна хвороба серця.		4	4
Тема 4 Набуті вади серця.	2	4	4

Тема 5 Хірургічна патологія межистіння.		4	4
Тема 6 Еутиреоїдний і токсичний зоб. Рак щитоподібної залози.	2	4	6
Тема 7 Тиреоїдити.		4	4
Тема 8 Пухлини надниркових залоз.		4	4
Тема 9 Захворювання молочної залози.		4	4
Підрозділ "Судинна хірургія"			
Тема 10 Аневризми аорти.		4	4
Тема 11 Гостра та хронічна ішемія нижніх кінцівок.	2	4	8
Тема 12 Абдомінальний ішемічний синдром.	2	4	4
Тема 13 Варикозне розширення вен нижніх кінцівок.		4	4
Тема 14 Тромбози магістральних вен. Післятромбофлебітний синдром. Тромбоемболія легеневої артерії.	2	4	4
Тема 15 Лімфедема кінцівок.		4	4
Тема 16 Курація хворих.		4	8
Всього годин	12	64	74
Підсумковий контроль	Іспит		

4. Теми практичних занять розділу "Торакальна, серцева, судинна, ендокринна хірургія".

№ з/п	Тема практичного заняття	Академ. години
Підрозділ "Грудна, серцева, ендокринна хірургія"		
1.	Травми грудної клітки. Класифікація. Ранні та пізні ускладнення. Диференційна діагностика. Перша лікарська допомога і тактика лікування. Поранення (пошкодження) грудей. Медична допомога в екстремальних ситуаціях.	4

2.	Гнійні захворювання легень і плеври. Абсцес і гангрена легень, бронхоектатична хвороба. Гостра і хронічна емпієма плеври, піо-пневмоторакс. Особливості клінічного перебігу. Диференційна діагностика. Методи консервативного та хірургічного лікування. Показання та протипоказання до пересадки легень. Умови зберігання донорської легені та її транспортування.	4
3.	Ішемічна хвороба серця. Діагностика. Показання до хірургічного лікування. Методи оперативних втручань. Сучасні методи діагностики, малоінвазивного оперативного лікування захворювань серця. Обмеження функціонування та життєдіяльності пацієнта.	4
4.	Набуті вади серця. Класифікація. Діагностика. Показання до хірургічного лікування. Методи оперативних втручань. Ускладнення. Показання та протипоказання до пересадки серця. Умови зберігання донорського серця та його транспортування. Обмеження функціонування та життєдіяльності пацієнта.	4
5.	Захворювання межистіння. Класифікація. Діагностика. Диференційна діагностика. Методи хірургічного лікування. Захворювання та травми стравоходу.	4
6.	Еутиреоїдний і токсичний зоб. Класифікація. Методи діагностики. Диференційна діагностика. Передопераційна підготовка. Хірургічне лікування. Рак щитоподібної залози. Класифікація, клініка, діагностика, методи лікування. Обмеження функціонування та життєдіяльності пацієнта.	4
7.	Тиреоїдити. Класифікація. Клінічний перебіг. Діагностика. Методи лікування. Показання до хірургічного лікування. Гіперпаратиреоз. Класифікація, клініка, діагностика, лікування.	4
8.	Пухлини наднирникових залоз. Класифікація. Клінічний перебіг. Діагностика. Передопераційне приготування. Методи хірургічного лікування. Дизгормональні захворювання молочної залози.	4
9.	Захворювання молочної залози (дизгормональні, пухлинні). Мастит.	4
Підрозділ “Судинна хірургія”		
10.	Аневризми аорти. Визначення, причини виникнення. Класифікація, клініка, діагностична програма та лікування.	4
11.	Гостра ішемія кінцівок. Класифікація, клінічні стадії перебігу, діагностика, диференційна діагностика, методи хірургічного лікування. Хронічна ішемія нижніх кінцівок. Облітеруючий атеросклероз і ендартеріїт. Класифікація хронічної ішемії і рівнів оклюзії аорти та артерій нижніх кінцівок, діагностика, методи лікування.	4
12.	Абдомінальний ішемічний синдром. Класифікація. Клінічні варіанти перебігу. Діагностика. Диференційна діагностика. Ускладнення. Методи консервативного лікування. Профілактика. Реабілітація.	4
13.	Варикозне розширення вен нижніх кінцівок. Класифікація. Діагностика. Ускладнення. Методи хірургічного лікування.	4

14.	Тромбози магістральних вен. Класифікація, клініка, діагностика, диференційна діагностика, методи консервативного і хірургічного лікування. Післятромбофлебітичний синдром. Класифікація, діагностика, консервативні та хірургічні методи лікування. Тромбоемболія легеневої артерії. Клініка, діагностика, лікування, засоби профілактики.	4
15.	Лімфедема кінцівок. Форми захворювання. Клініка. Діагностика. Варіанти клінічного перебігу. Консервативне і хірургічне лікування.	4
16.	Курація хворих. Написання історії хвороби. Опрацювання практичних навиків.	4
Всього		64

5. Тематичний план самостійної роботи для студентів 4 курсу медичного факультету № 1 з розділу "Торакальна, серцево-судинна, ендокринна хірургія".

№ з.п.	Тема	Кількість годин	Вид контролю
1.	Підготовка до практичних занять. Підготовка та опрацювання практичних навичок.	32	Поточний контроль на практичних заняттях
2.	Самостійне опрацювання тем, які не входять до плану аудиторних занять: 1. Міжнародна класифікація функціонування, обмеження життєдіяльності і здоров'я; 2. Синдром діабетичної стопи; 3. Сучасні методи стентування судин; 4. Ендоскопічне аорто-коронарне стентування; 5. Алотрансплантанти в судинній хірургії; 6. Лазерна хірургія в ангіології.	20	Поточний контроль на практичних заняттях
3.	Індивідуальна самостійна робота студентів: 1. Огляд наукової літератури за вибором; 2. Робота в студентському науковому гуртку; 3. Участь у конкурсах та олімпіадах з хірургії; 4. Участь у написанні наукової статті чи доповіді; 5. Курація хворих.	22	Поточний контроль на практичних заняттях
Всього		**74**	

6. Тематичний план лекцій з дисципліни “Хірургія” розділ “Торакальна, серцева, судинна, ендокринна хірургія”

№ з.п.	Тема	Кількість годин
1.	Хірургічна ендокринологія.	2
2.	Хірургічна патологія дихальної системи. Медична допомога у польових умовах і екстремальних ситуаціях.	2
3.	Набуті вади серця. Вибір методу лікування. Ішемічна хвороба серця. Методи хірургічного лікування. Аневризми аорти. Клініка, діагностика, лікування.	2
4.	Сучасні методи лікування тромбоемболії легеневої артерії.	2
5.	Клініка, діагностика та лікування облітеруючого атеросклерозу судин нижніх кінцівок і тазу. Діагностика і лікування гострих та хронічних захворювань периферійних вен верхньої та нижньої кінцівок.	2
6.	Гостра та хронічна вісцеральна ішемія.	2
Всього		**12**

7. Індивідуальне навчально-дослідне завдання передбачає написання студентами академічної історії хвороби та проведення її захисту на практичному занятті, що визначено навчальним планом. Історія хвороби пишеться як узагальнення курації пацієнтів у базових хірургічних відділеннях кафедри хірургії № 1, які за нозологіями відповідають тематичному плану навчальної дисципліни.

8. Методи навчання.

Видами навчальної діяльності студентів згідно з навчальним планом є:
а) лекції, б) практичні заняття, в) самостійна робота студентів (СРС), в організації якої значну роль мають консультації викладачів. Тематичні плани лекцій, практичних занять, СРС забезпечують реалізацію у навчальному процесі всіх тем, які входять до складу підрозділів.

Теми лекційного курсу розкривають проблемні питання відповідних розділів дисципліни.

Практичні заняття передбачають:

- курацію хворих;
- обстеження хворих з хірургічною патологією;
- дослідження функціонального стану життєво важливих органів і систем органів пацієнтів;

- практичне застосування хірургічних методів діагностики та лікування;
- вирішення клінічних ситуаційних задач і тестів;
- оволодіння елементами лікарської техніки на хворих, муляжах;
- оволодіння навичками оперативної техніки під час оперативних втручань та роботу в перев'язувальній.

Методика проведення практичного заняття.

Практичне заняття, згідно рекомендацій типової програми, планується проводити у вигляді клінічних розборів хворих безпосередньо "біля ліжка", у перев'язувальній, операційній, діагностичних кабінетах малими групами студентів (4-6 осіб). Обговорення результатів обстеження хворого, групою (підгрупою) студентів проводиться під керівництвом викладача щодо правильності встановленого діагнозу, обсягу призначеного обстеження, вибору лікувальної тактики та ін. Обов'язкове ведення студентами щоденника з фіксацією формульованих діагнозів, планів обстеження та лікування хворого, виконаних маніпуляцій.

9. Методи контролю.

Форми контролю і система оцінювання здійснюється відповідно до вимог програми дисципліни та інструкції про систему оцінювання навчальної діяльності студентів.

Оцінка з дисципліни визначається з урахуванням результатів поточної навчальної діяльності студента та оцінок засвоєння ним окремих розділів відповідно до Положення про рейтингову систему оцінки навчальної діяльності студентів ВМ(Ф)НЗ України. При проведенні усіх видів контролю планується застосовувати об'єктивні методи оцінки рівня володіння практичними навичками та теоретичними знаннями – тестовий контроль теоретичних знань, індивідуальний контроль дій студента і результатів його дій, ускладнені ситуаційні завдання.

Поточний контроль здійснюється на кожному практичному занятті відповідно до конкретних цілей з кожної теми. При оцінюванні навчальної діяльності студентів планується застосування стандартизованих методів контролю: тестування, структурованих письмових робіт, структурованого за процедурою контролю практичних навичок в умовах, що наближені до реальних. Поточний контроль здійснюється під час проведення навчальних занять і має на меті перевірку засвоєння студентами навчального матеріалу.

Визначення рівня підготовки студентів оцінюється застосуванням наступних методів:

- відповіді на контрольні запитання;

- результати тестового контролю знань;
- розв’язування клінічних ситуаційних задач;
- оцінка та трактування результатів клініко-лабораторних та інструментальних обстежень;
- контроль оволодіння практичними навичками та курація хворого.

10. Оцінювання поточної навчальної діяльності:

Оцінювання поточної навчальної діяльності. Під час оцінювання засвоєння кожної теми за поточну навчальну діяльність студенту виставляються оцінки за 4-ри бальною (традиційною) шкалою з урахуванням затверджених критеріїв оцінювання для відповідної дисципліни. При цьому враховуються усі види робіт, передбачені навчальною програмою. Студент має отримати оцінку з кожної теми. Форми оцінювання поточної навчальної діяльності мають бути стандартизованими і включати контроль теоретичної та практичної підготовки. Виставлені за традиційною шкалою оцінки конвертуються у бали.

Вага кожної теми в межах одного розділу є однаковою. Система оцінки поточної навчальної діяльності студентів викладена у робочій навчальній програмі з дисципліни. При засвоєнні кожної теми за поточну навчальну діяльність студенту виставляються оцінки за чотирибальною традиційною шкалою: “5”(відмінно), “4”(добре), “3”(задовільно), “2”(незадовільно).

Оцінку “5” (відмінно) виставляють студенту, який глибоко і надійно засвоїв програмний матеріал, вичерпно, послідовно, грамотно та методично його викладає, у відповіді якого тісно пов’язані теорія з практикою. При цьому студент не вагається з відповіддю при видозміні завдання, вільно справляється з задачами та питаннями другого та третього рівня оцінки знань, виявляє ознайомлення з монографічною літературою, правильно обґрунтовує прийняте рішення, володіє елементами лікарської техніки, різносторонніми навиками та прийомами виконання практичних робіт. Практичні навички виконує без помилок, вміє в професійній діяльності ефективно використовувати набуті знання.

Оцінку “4” (добре) – виставляють студенту, який твердо знає програмний матеріал, грамотно та за суттю викладає його, який не допускає істотних похибок у відповідях на запитання та при виконанні необхідних практичних навичок.

Оцінку “3” (задовільно) – виставляють студенту, який має знання лише основного матеріалу, але не засвоїв його деталей, допускає істотні похибки, недостатньо правильні формулювання, порушення послідовності викладення матеріалу, зазнає труднощів у виконанні практичних робіт або виконує їх з істотними помилками, з помилками вирішує ситуаційні задачі третього рівня контролю знань.

Оцінку "2" (незадовільно) –виставляють студенту, який не знає значної частини програмного матеріалу, допускає суттєві помилки, невпевнено виконує практичні роботи, не вирішує завдання II-III рівня контролю знань.

11. Для дисципліни "Хірургія" формою підсумкового контролю є екзамен.

Максимальна кількість балів, яку може набрати студент за поточну навчальну діяльність за семестр для допуску до екзамену становить 120 балів.

Мінімальна кількість балів, яку повинен набрати студент за поточну навчальну діяльність за семестр для допуску до екзамену становить 72 бали. Розрахунок кількості балів проводиться на підставі отриманих студентом оцінок за традиційною шкалою під час вивчення дисципліни, шляхом обчислення середнього арифметичного (СА), округленого до двох знаків після коми. Отримана величина конвертується у бали за багатобальною шкалою.

12. Розрахунок кількості балів проводиться на підставі отриманих студентом оцінок за 4-ри бальною (національною) шкалою під час вивчення дисципліни впродовж семестру, шляхом обчислення середнього арифметичного (СА), округленого до двох знаків після коми. Отримана величина конвертується у бали за багатобальною шкалою.

Для зручності наведено таблицю перерахунку за 200-бальною шкалою:

$$x = \frac{\text{СА} \times 200}{5}$$

Таблиця 1

Перерахунок середньої оцінки за поточну діяльність у багатобальну шкалу для дисциплін, що завершуються екзаменом

4бальна шкала	200бальна шкала	4бальна шкала	200бальна шкала	4бальна шкала	200бальна шкала	4бальна шкала	200бальна шкала
5	120	4.45	107	3.91	94	3.37	81
4.95	119	4.41	106	3.87	93	3.33	80
4.91	118	4.37	105	3.83	92	3.29	79
4.87	117	4.33	104	3.79	91	3.25	78
4.83	116	4.29	103	3.74	90	3.2	77
4.79	115	4.25	102	3.7	89	3.16	76
4.75	114	4.2	101	3.66	88	3.12	75
4.7	113	4.16	100	3.62	87	3.08	74

4.66	112	4.12	99	3.58	86	3.04	73
4.62	111	4.08	98	3.54	85	3	72
4.58	110	4.04	97	3.49	84	Менше 3	Недо-статньо
4.54	109	3.99	96	3.45	83		
4.5	108	3.95	95	3.41	82		

Самостійна робота студентів оцінюється під час поточного контролю теми на відповідному занятті. Засвоєння тем, які виносяться лише на самостійну роботу контролюється при підсумковому контролі.

Семестровий екзамен – це форма підсумкового контролю засвоєння студентом теоретичного та практичного матеріалу за семестр, що проводиться як контрольний захід. Студент вважається допущеним до семестрового екзамену, якщо він відвідав усі передбачені навчальною програмою з дисципліни аудиторні навчальні заняття, виконав усі види робіт, передбачені робочою програмою цієї навчальної дисципліни та при її вивченні впродовж семестру набрав кількість балів, не меншу за мінімальну (72 бали). Семестровий екзамен проводиться у письмовій формі у період екзаменаційної сесії, відповідно до розкладу. Форма проведення екзамену стандартизована і включає контроль теоретичної та практичної підготовки.

Максимальна кількість балів, яку може набрати студент при складанні екзамену становить 80.

Мінімальна кількість балів при складанні екзамену – не менше 50.

Орієнтовна структура іспиту
для студентів 5 курсу медичного факультету № 1

№ з/п	Форми контролю викладачем	Місце контролю
1.	Розв’язання 60 тестових завдань	навчальна аудиторія
2.	Розв’язання 4-ох ситуаційних задач (з кожного підрозділу)	навчальна аудиторія

Примітка: практичні навики – 0-2-3-5 балів, правильна відповідь на 1 тест – 1 бал, 1 ситуаційна задача – 0-2-3-5 балів.

Оцінка з дисципліни “Хірургія”, розділ “Торакальна, серцево-судинна, ендокринна хірургія”, яка завершується екзаменом визначається, як сума балів за поточну навчальну діяльність (не менше 72) та балів за екзамен (не менше 50).

Бали студентів, які навчаються за однією спеціальністю, з урахуванням кількості балів, набраних з дисципліни ранжуються за шкалою ECTS таким чином:

Таблиця 2

Оцінка ECTS	Статистичний показник
A	**Найкращі 10 % студентів**
B	**Наступні 25 % студентів**
C	**Наступні 30 % студентів**
D	**Наступні 25 % студентів**
E	**Останні 10 % студентів**

Бали з дисципліни для студентів, які успішно виконали програму конвертуються у традиційну 4-ри бальну шкалу за абсолютними критеріями, які наведено нижче у таблиці:

Таблиця 3

Бали з дисципліни	Оцінка за 4-ри бальною шкалою
Від 170 до 200 балів	5
Від 140 до 169 балів	4
Від 139 балів до мінімальної кількості балів, яку повинен набрати студент	3
Нижче мінімальної кількості балів, яку повинен набрати студент	2

Оцінка ECTS у традиційну шкалу не конвертується, оскільки шкала ECTS та чотирибальна шкала незалежні.

13. Методичне забезпечення. Викладання навчальної дисципліни на практичних заняттях забезпечується методичними розробками, тематикою самостійних і індивідуальних завдань, наочними засобами навчання (презентації, навчальні фільми, манекени та інші засоби для відпрацювання практичних навичок кардіопульмональної реанімації, гемостазу тощо), інформаційним ресурсом кафедр, алгоритмами виконання практичних вмінь і структурованими алгоритмами контролю вмінь. Самостійна і індивідуальна робота при вивченні навчальної дисципліни забезпечується методичними розробками з самостійної роботи студентів.

14. Рекомендована література.

Основна:

1. Березницький Я.С., Захараш М.П., Мішалов В.Г., Шидловський В.О. Хірургія, Том І. – 2006 , Підручник.
2. Березницький Я.С., Захараш М.П., Мішалов В.Г. Хірургія, Том ІІ. – 2007, Підручник.
3. Ковальчук Л.Я., Саенко В.Ф., Книшов Г.В. Клінічна хірургія. В 2 томах. Тернопіль: Укрмедкнига, 2000.
4. Радзіховський А.П., Бабенко В.І. Невідкладна хірургія органів черевної порожнини. Київ. “Фенікс”, 2002. – 319 с.
5. Захараш М.П., Пойда О.І., Кучер М.Д. Хірургія: підручник. – К.: Медицина, 2006. – 656 с.
6. Симптоми і синдроми у хірургії: навч. посіб. / І. Д. Герич, С. Д. Хіміч, А. С. Барвінська та ін.; за ред. І. Д. Герича, С. Д. Хіміча. – К.: ВСВ “Медицина” 2016. – 304 с.

Допоміжна:

1. Іващенко В.В. Шпитальна хірургія (вибрані лекції) Донецьк, 2001. – 477 с.
2. Невідкладна хірургія за ред. Ковальчука Л.Я. Тернопіль: Укрмедкнига. 2000, 286 с.
3. Лекції з госпітальної хірургії в 3-ох томах. За редакцією професора В.Г. Мішалова. “Наукова думка”, Київ, 2003.

Інформаційні ресурси.

1. Верховна Рада України http://www.rada.kiev.ua.
2. Кабінет Міністрів України http://www.kmu.gov.ua/.
3. Міністерство освіти і науки, молоді та спорту України http://www.mon.gov.ua, www.osvita.com.
4. Міністерство екології та природних ресурсів України http://www.menr.gov.ua/.
5. Міністерство України з питань надзвичайних ситуацій та у справах захисту населення від наслідків Чорнобильської катастрофи http://www.mns.gov.ua/.
6. Міністерство охорони здоров’я http://www.moz.gov.ua/ua/portal/
7. Рада національної безпеки і оборони України http://www.rainbow.gov.ua/.
8. Постійне представництво України при ООН http://www.uamission.org/. 9. Інформаційно-пошукова правова система «Нормативні акти України (НАУ)». http://www.nau.ua
10. American Heart Association https://www.onlineaha.org/
11. British Heart Foundation https://www.bhf.org.uk/